

Vili Kharizanova: Organik bitki koruma ve entegre bitki koruma, doğaya karşı değil, onun lehine "çalışır" ve tarımın geleceğine dair vizyona uyum sağlar.

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /РЗ/

Дата: 04.05.2023 Брой: 5/2023

Plovdiv Tarım Üniversitesi Bitki Koruma ve Agroekoloji Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vili Harizanova ile Röportaj

Bulgaristan'da bitki koruma eğitiminin tarihi, ülkemizdeki tarımsal eğitimin tarihi ve gelişimiyle yakından ilişkilidir.

Başlangıçta, 1909 yılında 7 Nolu Kararname ile kurulan ilk Ziraat Fakültesi, Sofya Üniversitesi'nin bir parçasıydı ve ilk Dekanı, öğretim faaliyetlerine paralel olarak Tarım Bakanı'nın sorumlu görevini de yürüten Prof. Yanaki Mollov'du.

Ziraat Fakültesi'nin üniversite düzeyinde kurulmasında belirleyici bir rol oynayan Dr. Dimitar Atanasov, bağımsız bir bina inşası, bir fitopatoloji laboratuvarı, bir sera, bir bitkisel üretim laboratuvarı, kitaplar ve uzmanlaşmalar için eksik fonları temin etmeyi başardı. Böylece kısa sürede Bulgaristan'da başarılı bilim için elverişli koşullar yaratıldı: altyapı, dünya standartlarında bir fitopatoloji laboratuvarı, nitelikli profesörler ve ders kitapları. Bu çabalar, Bitki Koruma uzmanlık alanının daha da tanımlanmasına ivme kazandırdı ve ilk öğrenci grubu 1950-1951 akademik yılında kabul edildi. Uzmanlık alanı içinde iki bağımsız bölüm oluşturuldu – Entomoloji ve Fitopatoloji.

4 Haziran 1975'te "Bitki Koruma" uzmanlık alanı Sofya'dan Plovdiv'deki Yüksek Tarım Enstitüsü'ne (YTE) taşındı. 27/1.09.1983 sayılı Kararname ile YTE'de Dekan Prof. Dobri Burov başkanlığında Bitki ve Toprak Koruma Fakültesi kuruldu. 1991'de ikinci bir uzmanlık alanı açıldı – Agroekoloji ve fakültenin adı Bitki Koruma ve Agroekoloji Fakültesi olarak değiştirildi.

- Prof. Harizanova, Plovdiv'de Bitki Koruma Fakültesi'nin kuruluşundan bu yana geçen 40 yıldır, bitki korumayı çevre koruma ve daha spesifik olarak toprak koruma ile birleştirme konseptine bağlı kaldınız. Başında bulunduğunuz fakültenin bu kadar başarılı, aranan ve tercih edilmesini sağlayan konsept bu mu?

Bu kesinlikle nedenlerden biri. Fakülte yönetimi her zaman bitki koruma ile çevre arasındaki yakın bağlantı anlayışından yola çıkmıştır. Pestisitlerle toprak ve su kirliliği, tozlayıcılar da dahil olmak üzere faydalı böcek türlerinin yok edilmesi ve doğal dengenin bozulması, bitki koruma uygulamalarının çevre üzerindeki olası olumsuz etkileri arasındadır. Bu iki alanda da uzmanlara sahip olmamız, bir yandan doğal düzenleme faktörlerini dikkate alarak modern bitki koruma yöntem ve araçlarını uygulayan bitki koruma uzmanları, diğer yandan tarımsal uygulamaların ve bitki korumanın zararlı etkisini azaltma olanaklarını iyi bilen ekologlar yetiştirmemizi sağlıyor.

Bu anlamda, Fakültenin bu iki uzmanlık alanında benzersiz bir eğitim sunduğu söylenebilir.

- 1951'de Bitki Koruma uzmanlık alanının kuruluşunun en başından itibaren iki bölüm vardı – Entomoloji Bölümü ve Fitopatoloji Bölümü. O zaman bile Entomoloji Bölümü içinde Biyolojik Mücadele disiplini, Fitopatoloji Bölümü içinde ise Bitki Bağışıklığı disiplini oluşturulmuştu. Biyolojik mücadelenin modern bitki korumadaki rolü nedir ve bitki sağlığını güvence altına almak için entegre bitki korumanın gelecek olduğunu düşünüyor musunuz?

Biyolojik bitki korumanın 2000 yıldan fazla bir geçmişi var, ancak İkinci Dünya Savaşı'nı takiben sentetik kimyasal pestisitlerin yaygın olarak kullanılmaya başlanmasından geçen yüzyılın sonuna kadar, çoğu Avrupa ülkesinde biraz unutulmuştu. Ancak Bulgaristan'da 1990 yılına kadar sözde biyolojik mücadele yaygın olarak uygulandı. Ne yazık ki, diğer Avrupa ülkeleri biyoajanların seri üretimine başladığında, ülkemizde tek bir biyolaboratuvar kalmamıştı. Çeşitli tarla ve çok yıllık bitkilerde biyoajanların hem üretimi hem de uygulanmasında deneyimli uzmanlara sahiptik. Ancak bir akademik disiplin olarak Biyolojik Mücadele, daha sonra **Biyolojik Bitki Koruma** olarak yeniden adlandırılarak, Fakültenin tüm uzmanlık alanlarındaki öğrencilere kesintisiz olarak öğretildi. Önde gelen öğretim üyeleri Prof. Angel Harizanov, Prof. Troya Babrikova ve kısa bir süreliğine Prof. Venelin Pelov, disiplini geliştirdi, ders kitapları ve kitaplar yazdı, öğretim materyalleri ve öğrencilerimizin mümkün olan en iyi eğitimi alması için gerekli her şeyi oluşturdu.

Biyolojik Bitki Koruma'nın aksine, **Entegre Bitki Koruma** kavramı çok daha gençtir; 1960'larda kimyasal mücadelenin zaten ortaya çıkmış olan eksikliklerine yanıt olarak ortaya çıkmıştır. Tarihi kısadır, ancak geleceği konusunda hiçbir şüphe olmamalıdır. Tanım gereği, entegre bitki koruma, zararlılar, hastalıklar ve yabancı otlarla mücadele için bilinen tüm yöntemleri birleştirir ve biyolojik yöntem, herhangi bir entegre bitki koruma programının en temel unsurlarından biridir.

Bugüne kadar Avrupa, tarım sistemlerinde ve bitki korumada değişiklikler yoluyla çevre kirliliğini, biyolojik çeşitlilik kaybını ve iklim üzerindeki zararlı etkiyi nasıl azaltacağına dair bir stratejiye sahiptir ve bu stratejide kilit rol entegre bitki korumaya verilmiştir.

Özünde, biyolojik bitki koruma ve entegre bitki koruma doğaya karşı değil, onun lehine "çalışır" ve tarımın geleceğine yönelik vizyona uyar.

- Avrupa'da, bitki koruma felsefesinde köklü değişiklikleri içeren üçüncü "yeşil" devrim başladı. Amaç, istikrarsız, oldukça dinamik bir iklim ve fitosaniter ortamda yüksek bir bitkisel üretim sağlık statüsüne ulaşmaktır. Pestisit kullanımına yönelik katı düzenleyici rejim, risk yönetimi, farklı bir farkındalık düzeyi

oluşturma ve yeterli uzman çözümler tanımlama arka planında bilimsel, teknolojik ve ürün araç seti nedir?

Bitki koruma felsefesinde meydana gelecek değişiklikleri çok doğru bir şekilde tanımlıyorsunuz – köklü. Sadece belirli bir zararlı organizmayı doğrudan yok etmeyi amaçlayan bitki korumadan, bunun son çare olduğu bir bitki korumaya doğru. Bitki koruma, içine tohumu ekeceğimiz toprağın sağlığını, o topraktaki mikroorganizma ve besin kompleksini, ekonomik açıdan önemli hastalık ve zararlılara karşı direnç veya en azından tolerans da dahil olmak üzere tohumun özelliklerini, ara bitki yetiştirme, tuzak bitkiler, çiçekli bitki şeritleri, malçlama vb. gibi bitki yetiştirmede yeni tarımsal uygulamaların kullanımını içeren daha geniş bitki sağlığı kavramının bir bileşeni haline geliyor. Bu uygulamalar faydalı organizmaları teşvik eder ve zararlılar üzerinde caydırıcı veya baskılayıcı bir etkiye sahiptir. Süreçlerin dijitalleşmesinin sağladığı fırsatları – internet, uzaktan algılama yöntemleri, zararlı ve hastalık popülasyon yoğunluğunu mutlaka yok etmeden yönetmenin yenilikçi araçlarını – eklediğimizde, bunlar sizin deyiminizle teknolojik ve ürün araç setinin sadece küçük bir parçasıdır. Strateji'de belirlenen hedeflere bu araçların yardımıyla ulaşabiliriz. Bu yeni ürün ve teknolojilerin pratikte yaygın olarak kullanılması zaman meselesidir, ancak bu amaçla çiftçilerin gerçekleştirecek değişiklikler ve bitki korumadaki yenilikler konusunda farkındalığını artırmak için ulusal düzeyde çok daha yoğun bir çalışmaya ihtiyaç vardır. Yön açıktır. Başarılı tarım, bilgi üçgeni içinde yakın işbirliği gerektirir: bilim – eğitim – iş dünyası ve kamu yönetimi. Bilim insanları, üniversite eğitimi ve üretici, işleyici ve tüccar meslek örgütleriyle yakın işbirliği içinde çalışacak iyi eğitilmiş uzmanların gerekli uzman kapasitesinin oluşturulması esastır.

Bir eğitim kurumu olarak, görevimizi yerine getiriyoruz – genç uzmanları bu yeni felsefe ruhu içinde yetiştirmek.

- 2013 yılında Bitki Koruma ve Agroekoloji Fakültesi'nde Entegre Bitki Hastalıkları Yönetimi Merkezi kuruldu. Bu merkez tam olarak ne yapıyor ve öğrenciler, öğretim üyeleri ve üreticiler tarafından kullanılabilir mi?

Merkez resmi olarak 20 Mayıs 2014'te açıldı. Merkez, ülkedeki çiftçilere destek olmak için modern bir bitki koruma sistemi sunuyor. Kullanılan yöntemler arasında meteorolojik verilere ve internet erişimi olan matematiksel modellere dayalı olarak bitki hastalıklarının ve zararlıların gelişiminin tahmin edilmesi, önemli pratik sorunları çözmek için saha ve laboratuvar araştırmalarının yürütülmesi yer alıyor. Sonuçlar çevrimiçi olarak mevcuttur ve paydaşlara hızlı bir şekilde ulaşır. Sadece Tarım Üniversitesi'nin öğretim üyeleri, doktora öğrencileri ve öğrencileri için değil, aynı zamanda çiftçiler için de faydalıdır.

- Yeni binyılın başında Yüksek Tarım Enstitüsü'nün üniversiteye dönüşmesi, Avrupa yükseköğretim sistemlerinin uyumlaştırılmasıyla çakıştı. Bu, Avrupa kalite ve bil